

7. KLASS EESTI KEEL

ÕPPEAINE KIRJELDUS

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstilooming ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid.

Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.

Tekstilooming õpetusega kujundatakse mitmekülgselt ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstilooming on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgselt kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomingusse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevalikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

HINDAMINE

Eesti keele õppimisel III kooliastmes hinnatakse õpilase

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist,
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist,
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevelikute teadvustamist.

Keeleõpetuses on suurem osakaal erinevate kirjalike tekstide hindamisel, sest kirjalik keel on peamine keeleoskuse näitaja.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Kasutatakse numbrilist hindamist. Kokkuvõttev hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne kujuneb õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

Teema: 1. Suuline ja kirjalik suhtlus

Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas

Õpitulemused:

1. Osaleb erinevates suhtlussituatsioonides, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;
2. märkab ja kirjeldab suulise ja kirjaliku kõne keelelisi erijooni;
3. eristab kirjakeelt argikeelest, analüüsib näiteid, selgitab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelist eripära, esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
4. põhjendab ning avaldab viisakalt ning asjakohaselt arvamust rühmaaruteludes.

Õppesisu:

1. Suhtlusolukord, tüüpilised suhtlussituatsioonid koolis: loa küsimine, teate edastamine, abi palumine, abi pakkumine, nõu küsimine, suhtlusolukorra ja partneri arvestamine.
2. Suulise ja kirjaliku kõne erijooned. Kirjakeel vs argikeel.
3. Osalemine diskussioonis, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
4. Diskussioonis partneri mõtte ümbersõnastamine, oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Hinnangu väljendamine neutraalselt ja viisakalt.

Põhimõisted: .

Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Õppevara:	

Teema: 2. Teksti vastuvõtt

Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas

Õpitulemused:

1. Iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ja kasutamise võimalusi;
2. kirjeldab, võrdleb ja analüüsib tekstide kasutusvaldkonda, eesmärki ja suhtlusolukorda, kasutades keele- ja tekstimõisteid;
3. kirjeldab sõnumi suhtlusmooduseid: visuaalset, žestilist, kuuldelist ja kirjalikku moodust;
4. kasutab tekstist lähtuvalt sobivat lugemisstrateegiat;
5. selgitab arusaamatuks jäänut, esitab eri liiki küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuste ning mõtetega;
6. analüüsib teksti tekstitüübi alusel, toob näiteid jutustava, kirjeldava, arutleva lause ja tunnuste kohta loetavas tekstis

Õppesisu:

1. Žanri ehk tekstiliigi mõiste, pragmaatilise ja esteetilise eesmärgiga tekstid. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.
2. Lugemisstrateegiate valimine, lugemise eesmärgistamine.
3. Teksti kohta eri liiki küsimuste koostamine: äratundmine, meenutamine, mõistmine, võrdlemine, järeldamine, hindamine; uue terviku loomine.
4. Multimodaalsus.
Suhtlusmoodused: visuaalne, kirjalik, suuline, heliline, žestiline, kehaline.
Multimodaalse teksti lugemine ja vaatamine. Eri mooduste märkamine, sõnumi

	kokkulugemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.
Põhimõisted:	
Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Hindamine:	
Õppevara:	

Teema: 3. Tekstiloome

Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas

Õpitulemused:

1. Arvestab kirjutamisel teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
2. kirjutab sidusa teksti, järjestab info loogiliselt;
3. kirjutab ja vormistab tekstitöötlusprogrammiga korrektselt eri tekste (seletuskiri, kiri);
4. kasutab kirjutamisel ÕSi ja Sõnaveebi, teeb enda teksti sobivaid keelevalikuid;
5. kirjutab jutustavat ja arutlevat kirjandit;

Õppesisu:

1. Oma teksti eesmärgi sõnastamine, adressaadi valimine. Eeskujutekstide analüüs. Teksti kavandamine lähtuvalt žanrist.
2. Tekstisidususvõtted lause, lõigu ja tervikteksti tasandil. Lõikude järjestamine vastavalt teksti sõnumile ja eesmärgile.
3. Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Paber- ja e-kirja kirjutamine ja vormistamine,

<ol style="list-style-type: none"> 6. kirjutab eri liiki arvamustekste (kommentaar, repliik); 7. kasutab tehisintellekti kirjutamise planeerimisel ja teksti toimetamisel. 	<p>keelevahendite valik. Kirja ülesehitus: pöördumine, tausta kirjeldus, kirja eesmärgi sõnastamine, lõpetamine, viisakusvormelid.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Jutustava, kirjeldava laadi kasutamine omakogemuslikes tekstides. Mälestusloo kirjutamine. 5. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine, vormistamine. 6. Arvamuse kirjutamine, seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta. Põhjendamine. Probleemi sõnastamine, kirjeldamine, selgitamine. Argumendi ülesehitus. 7. Tehisintellektiga töötamine teksti planeerimisel ja toimetamisel. Intellektuaalomand.
Põhimõisted: .	
Praktilised tööd:	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Hindamine:	
Õppevara:	

Teema: 4. Keeleteadlikkus**Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas****Õpitulemused:**

1. Väärtustab eesti keelt, kirjeldab eesti keele eripära, võrdleb eesti keele süsteemi teiste õpitud keeltega;
2. suhtub mõistvalt eesti keele kui teise keele kõnelejaesse, on toetav vestluspartner

Õppesisu:

1. Indoeuroopa keeled. Eesti keel kui soome-ugri keel ja läänemeresoome keel, läänemeresoome keeled, nende eripära;
2. Teise keele kõneleja toetamine: tempo valimine, keele pakkumine, ümbersõnastamine, julgustamine.

Põhimõisted: .**Praktilised tööd:****Metoodilised soovitused:****Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:****Lõiming:**

Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)

Hindamine:**Õppevara:****Teema: 5. Häälikuõpetus ja õigekiri****Teema olulisus: läbiv teema põhikooli eesti keele ainekavas, oluline praktiliseks õigekeele kasutamiseks, kooliastme lõpul taotletavad õpitulemused****Õpitulemused:**

1. Kordab häälikute liike ja kaashäälikuühendi reeglit;
2. silbitab ja määrab silpide liike;

Õppesisu:

1. Kordamine: häälikute liigitamine helilisteks ja

<ol style="list-style-type: none"> 3. kasutab õigekeelsusallikaid välte ja rõhu määramisel; 4. kirjeldab vältesüsteemi kui eesti keele eripära. 5. Meenutab tekste kirjutades kokku- ja lahkukirjutamise reegleid. 	<p>helituteks, kaashäälikuühendi põhireegel ja erandid.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Silbitamine: pikk ja lühike, kinnine ja lahtine silp. 3. Tüvevaheldused kui eesti keele omapära: vältevaheldus ja laadivaheldus. Välte ja rõhu määramine ÕSi abil., välte ja õigekirja seosed. 4. Kokku- ja lahkukirjutamise meenutamine. Põhireeglite ja ÕSi kasutamine.
Põhimõisted: .	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
<p>Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)</p>	
<p>Õppevara:</p>	
<p>Teema: 6. Vormiõpetus</p>	
<p>Teema olulisus: kooliastme lõpul taotletavad õpitulemused</p>	
<p>Õpitulemused:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Selgitab tegusõna vormistiku eripära ja kasutusvõimalusi, kasutab käändelisi ja pöördelisi vorme; 2. selgitab käänetevahelisi seoseid; 3. kasutab vormimoodustamisel õigekeelsusallikaid. 	<p>Õppesisu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tegusõna kui lause põhiinfo kandja. Tegusõna pöördelised vormid: pööre ja arv. Ajad, kõneviisid ja tegumood, käändelised ja pöördelised vormid. 2. Tegusõna astmevaheldus, veaohalikud tegusõnad ja sõnavormid. Keeleallikate

	<p>kasutamine, õige tegusõnavormi moodustamine tüüpsõna eeskujul.</p> <p>3. Käändsõnad, käänetevahelised seosed, abstraktsed käänded. Veaohtlikud käändsõnad. Keeleallikate (ÕS, Sõnaveeb) kasutamine. Õige käändsõnavormi moodustamine tüüpsõna eeskujul. Veaohtlike käänd- ja pöörd sõnade kasutamine oma tekstis.</p>
Põhimõisted: .	
Metoodilised soovitused:	Õpilase tegevused, mis tagavad aine, valdkonna ning üldpädevuste saavutamise:
Lõiming: Aine nimetus ja teema/tegevus (koostöös teise õpetajaga)	
Õppevara:	